LÆR AT FORTÆLLE SOM H.C. ANDERSEN OG SIGURD

H.C. Andersens måde at fortælle eventyr på er helt speciel. Det opdagede Sigurd, da han genfortalte dem i sin bog, *Sigurd fortæller H.C. Andersens eventyr*, og forhåbentlig opdager du det samme. For Sigurd har det været vigtigt at gøre sproget let og forståeligt, så den gode historie er i fokus. Håbet med denne bog er, at du vil føle, at eventyrene også har noget med dig og dit liv at gøre. Eventyr er nemlig mere end gode fortællinger, og i denne bog skal du øve dig i at fortælle eventyr på samme måde, som Sigurd gør, og som H.C. Andersen gjorde. Vi håber, at du har lyst til at lege med eventyrene, så de ikke længere bare er Sigurds eller H.C. Andersens, men også dine.

Rigtig god fornøjelse!

SÅDAN BRUGER DU BOGEN

Et ikon viser med et billede, at du skal lægge mærke til noget helt bestemt. Hvert af ikonerne herunder fortæller, hvad der gør H.C. Andersens eventyr så specielle. Samtidig viser de, hvilke slags opgaver du møder undervejs i bogen.

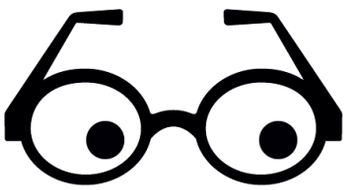

Drillebriller

Drillebrillerne bruges til at få øje på, hvor H.C. Andersen driller – for eksempel kan man sige, at han driller prinsessen i *Prinsessen på ærten,* når han kalder hende en rigtig prinsesse, men samtidig får os til at se og måske grine lidt af, hvor overdrevet sart hun er. Eller i *Kejserens nye tøj,* hvor svindlerne driller Kejseren, så han ikke længere ved, om han er klog eller dum. Det er som om H.C. Andersen giver læserne drillebriller på, så vi kan se, at kejseren bliver drillet uden at kejseren selv kan se det. Når du tager drillebrillerne på, kan du eksempelvis selv afprøve om du er mere eller mindre prins/prinsesse, end prinsessen i Prinsessen på ærten.

Luppen
Med luppen kan du lede efter det, H.C. Andersen og Sigurd Barrett måske har villet fortælle, men som ikke står direkte i teksten. Med luppen kan du undersøge teksten nærmere, så du også kan læse det der står mellem linjerne – altså det, som du skal tænke eller gætte dig til. I Fyrtøjet har soldaten masser af venner, mens han er rig, men da han har brugt alle sine penge, kommer hans venner ikke længere på besøg. De siger, at det er fordi, der er for mange trapper, men når vi kigger rigtig godt efter, kan vi regne ud, at det er fordi, han er fattig, at de ikke vil besøge ham. Noget af det, der gør H.C. Andersens eventyr specielle, er altså, at de kan betyde noget helt andet end det, der står i teksten.

Snakketøjet
'At have snakketøjet i orden' er et gammelt udtryk, der betyder, at man er god til at snakke en hel masse og lige så længe, det skal være. H.C. Andersens eventyr er sjove at læse, men de kan også give dig lyst til at bruge snakketøjet ved selv at fortælle eller lade ting, der normalt ikke siger noget, få en stemme – det skal du øve dig i, når du ser dette ikon.

Snurretoppen
Snurretoppen er et gammeldags stykke legetøj, som drejer og snurrer rundt, så man bliver helt rundtosset af at kigge på det. H.C. Andersen kan dreje og snurre ordene, så de får en helt ny betydning, eller så man kommer til at tænke på dem på en ny måde. I eventyret *Stoppenålen* er nålen for eksempel bange for at blive søsyg og da den bliver kørt over siger den "*Bare jeg nu ikke*

bliver søsyg, så jeg knækker eller skal brække mig!". At knække sig betyder at kaste op. Når du ser dette ikon skal du lege med ordene på samme måde som H.C. Andersen og Sigurd Barrett gør.

Mikrofonen

Den, som holder mikrofonen er den, man kan høre fortælle. Når H.C Andersen fortæller eventyret om Lille Claus og Store Claus, så er det Lille Claus' tanker vi følger. Selvom det stadig er H.C. Andersen og Sigurd der fortæller, er det Lille Claus vi lærer bedst at kende. Hvis man giver mikrofonen til Store Claus, så ændrer eventyret sig og bliver måske helt anderledes. Når du ser ikonet *Mikrofonen*, skal du øve dig i at få forskellige personer til at fortælle det samme eventyr.

Giv liv

H.C. Andersen havde en livlig fantasi og fortalte for eksempel om porcelænsfigurer, som var de levende, eller om Lyset, som var det et menneske. Når du ser dette ikon, skal du også prøve at give liv til væsener og ting, som ellers ikke kan tale eller føle. Når du giver liv, skal du eksempelvis gøre dit legetøj levende, ligesom H.C. Andersen gør i eventyret om Pengegrisen.

Kunst og kreativitet

Når man skal forstå et eventyr, kan det hjælpe at bruge sine hænder. Navnet *Tommelise* betyder, at hun er lige så lille som en tommelfinger, så du kan kigge på din egen tommelfinger, når du skal se, hvor lille, hun er. Møbler til Tommelise kan laves af ting fra naturen. Når du ser ikonet *Kunst og kreativitet,* skal du bruge dine hænder til at lave fine ting fra eventyrene.

Musik og bevægelse
H.C. Andersen var glad for musik og skrev flere smukke sange og salmer, som vi stadig kender og synger i dag. Sigurd elsker også musik. Han synger hele tiden og har skrevet omkring 1200 sange. Begge er med til at vise os, at man kan lave musik om alt muligt, og at musik kan findes overalt. Fordi eventyrerne er fulde af musik, skal du arbejde med musik i de øvelser, hvor du finder dette ikon.

Både H.C. Andersen og Sigurd stiller masser af spørgsmål og synes det er vigtigt at undre sig. Mange af eventyrene handler om det der er vigtigt i livet eksempelvis kærlighed, døden og venskab. Sigurds spørgsmål efter hvert kapitel skal hjælpe dig til at tænke over og tale om netop de vigtige ting i livet. Husk – der er altid mere end ét svar, så du kan ikke svare forkert.

Efter hvert eventyr i denne bog kan du få mere viden om H.C.Andersens liv og om steder, der stadig findes i dag, hvor man kan lære mere om ham.

Dette ikon betyder, at opgaven også findes som kopiark til *Sigurd fortæller H.C. Andersens eventyr – 117 lærerige opgaver*. Det betyder, at din lærer kan finde opgaverne med dette ikon på [Hjemmeside eller andet], hvis I bruger bogen i skolen.

TOMMELISE

"Vupti!" sagde det, og så voksede der en stor flot plante up af urtepotten. Det var en tulipan, og den havde røde og gule blade, der lukkede sig sammen som en flot krone.

"Hvor er du dog en smuk blomst!" sagde konen og kyssede tulipanen, men i det samme sagde det BING, og tulipanen åbnede sig.

"Næh, hvem er du?" sagde konen, for tænk engang: Inde i tulipanens blomst sad der en lillebitte pige på en lillebitte grøn stol. "Jeg tror sørme, du skal hedde Tommelise, for du er jo ikke større end en tommelfinger!"

"Se nu her," sagde konen, og så knækkede hun en valnød og gav Tommelise den ene nøddeskal som seng. "Læg dig her, skat," sagde hun, og så bredte hun et blåt violblad ud i nøddeskallen, så Tommelise kunne ligge blødt og dejligt. "Nu skal jeg putte dig fint!" Så trak hun et blad fra en rose hen over hende som dyne. Sikke dejligt hun nu kunne sove!

Næste morgen legede Tommelise på bordet. Midt på bordet havde konen stillet en tallerken med vand, og i vandet lå der små blade som pynt. Et af dem var et tulipanblad, og det kunne Tommelise bruge som båd. Hun roede af sted, for hun havde fundet to hestehår, hun kunne bruge som årer. Var det ikke smart? Om dagen roede hun syngende af sted på sit tulipanblad, og om natten sov hun sødt i sin nøddeskal.

TOMMELISES HJEM I EN NØDDESKAL

Tommelise er ikke større end en tommelfinger. Det betyder, at hendes møbler er bittesmå, og at hun kan sove i skallen fra en valnød.

Det kan du bruge:

- En skotøjsæske til Tommelises værelse
- Ting fra naturen – for eksempel blade, mos, fjer, blomster, nødder og grene

- En saks eller en hobbykniv
- Garnrester
- Limpistol og lim

Husk at spørge en voksen, hvis du har brug for hjælp.

BYT TILLÆGSORDENE UD

I citatet fra forrige side er der mange ord som viser, at alt er rart og dejligt – dem kalder man tillægsord. Nogle tillægsord, for eksempel 'smuk', 'god', 'dejlig', siger noget godt om en person eller en ting – de er positive. Andre er negative, og det betyder, at de siger noget dårligt eller grimt. Mange tillægsord er midt i mellem og beskriver måske bare en farve.

Her er teksten fra før, men uden tillægsordene. Skriv negative tillægsord og læs teksten højt for dig selv. Hvordan er teksten nu? Hyggelig/uhyggelig? Trist/sjov? Kedelig/spændende?

"Se nu her," sagde konen, og så knækkede hun en valnød og gav Tommelise den ene nøddeskal som seng. "Læg dig her, skat," sagde hun, og så bredte hun et _____ violblad ud i nøddeskallen, så Tommelise kunne ligge _____ og _____. "Nu skal jeg putte dig _____!" Så trak hun et blad fra en rose hen over hende som dyne. Sikke _____ hun nu kunne sove!

Næste morgen legede Tommelise på det _____ bord. Midt på bordet havde konen stillet en tallerken med vand, og i vandet lå der _____ blade som pynt. Et af dem var et tulipanblad, og det kunne Tommelise bruge som båd. Hun roede af sted, for hun havde fundet to hestehår, hun kunne bruge som årer. Var det ikke _____? Om dagen roede hun syngende af sted på sit tulipanblad, og om natten sov hun _____ i sin nøddeskal.

I eventyret om Tommelise vil de fleste gerne bestemme over hende. For de fleste lykkes det - måske fordi hun er så lille, at hun har svært ved at gøre modstand. Hvem bestemmer over dig? Gør du nogen gange selv? Og er det altid dårligt når nogen bestemmer for dig?

Vidste du, at der også findes et eventyr om en lille bitte dreng som hedder Tommeliden? Det er et gammelt folkeeventyr. Et folkeeventyr betyder, at det er et eventyr, der ikke er skrevet ned af en forfatter, men som er blevet fortalt af folk fra mund til mund. Når vi stadig kender det i dag, er det fordi, det blev skrevet ned af Brødrene Grimm, men det var altså ikke dem, der fandt på historien.

VANDDRÅBEN

En dag sad Krible Krable og kiggede på en vanddråbe gennem sit forstørrelsesglas. Han havde taget den fra en vandpyt uden for sit hus. Ih, hvor det kriblede og krablede inde i vanddråben. Sikke en masse liv! Tusindvis af smådyr hoppede og dansede rundt mellem hinanden, skubbede til hinanden og åd hinanden.

Hvordan ville det være, hvis to kæmpestore fyre sad og kiggede på vores verden, som om den var en vanddråbe? Hvad ville de mon se? Store dyr i naturen, som æder de små? Mennesker, som ikke er gode ved hinanden eller passer godt på hinanden? Og mennesker, som skændes og går i krig i stedet for at leve i fred? Selv om naturen er et barsk sted, hvor de store æder de små, har vi mennesker heldigvis muligheden for at passe på hinanden, hjælpe hinanden og slutte fred med hinanden. Hvis vi vil.

HVAD ER MORALEN?

Når en fortælling har en morale, betyder det, at forfatteren gerne vil lære læseren noget. En morale kan for eksempel være, at man skal opføre sig pænt mod andre. I slutningen af eventyret om den grimme ælling fortæller H.C. Andersen selv moralen når han skriver *"Det gør ikke noget at være født i andegården, når man ender med at blive til en svane!"* Med det mener han, at det der er hårdt i livet gør at alt det gode bliver endnu mere værd.

Læs eventyret om vanddråben, og vælg, hvilke moraler fra listen, der kan passe til eventyret.

Alle dyr er søde, og det er mennesker også.

Det er helt i orden, at nogle er onde ved andre.

Man skal være søde mod hinanden.

Nogle gange er verden er hård og uretfærdig.

Det er nødvendigt med en tryllekunstner, hvis der skal blive fred i verden.

Nogle gange opfører mennesker sig som vilde dyr.

Hvis du ikke opfører sig pænt, kommer der en kæmpe og skælder dig ud.

SOM ET STREJF AF EN DRÅBE

Har du nogensinde tænkt over, at der findes mange verdener? Eller måske kan man sige, at dit liv er delt op i forskellige verdener. Skolen er én verden, hvor der er andre regler end derhjemme. Måske er der også andre regler hos dine bedsteforældre end hjemme hos dine forældre – så kan dét også føles som helt forskellige verdener.

Tag et billede af forskellige verdener i dit liv; din klasse, din familie, dig og dine venner.

Klip billederne ud, så de ligner dråber.

Lim dråberne fast til et glas eller en flaske.

Sæt en blomst i glasset, og giv det som tak til én, som gør én af dine verdener til et bedre sted.

TEGN TIL MUSIKKEN

Lyt til musikstykket *Regndråbepræludiet* som blev skrevet af komponisten Frédéric Chopin i 1839 - altså det år, hvor H.C. Andersen fyldte 34.

Tegn de billeder eller de følelser, du får, når du lytter til musikken.

Måske har H.C. Andersen også lyttet til *Regndråbepræludiet*. Tror du H.C. Andersen fik de samme følelser ved at lytte til musikken som du gør?

Tænk, hvis smådyrene i vanddråben havde en lov der bestemte, hvordan de skulle opføre sig overfor hinanden – tror du, det havde hjulpet dem?

Sigurd har skrevet en sang der hedder *Alle har ret til at leve*, og herunder kan du læse et lille stykke af teksten;

Alle har ret til at leve i frihed og uden frygt. Alle har ret til at kræve ikke at blive bundet eller undertrykt.

Sangen er inspireret af FN's børnekonvention, som er en lov, der bestemmer, hvordan børn skal behandles i hele verden, og som skal være med til at sikre, at alle børn får så godt og rart et liv som muligt.

Vidste du, at H.C. Andersen fik ideen til eventyret *Vanddråben*, da han kiggede på en vanddråbe og en dråbe af sit eget blod gennem et forstørrelsesglas? Da H.C. Andersen levede, var et forstørrelsesglas ikke noget, alle havde adgang til – måske var det derfor, at H.C. Andersen oplevede det, som om han fandt en helt ny verden. Hvad får du mon øje på, hvis du selv undersøger en dråbe gennem et forstørrelsesglas?